

ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора
Моргунова Олександра Анатолійовича на дисертацію Білошицького Олексія
Георгійовича на тему: «Адміністративно-правові засади управління
патрульною поліцією», подану на здобуття наукового ступеня доктора
філософії у галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право**

Вивчивши зміст дисертаційного дослідження, а також наукових праць Білошицького Олексія Георгійовича, можна зробити висновок про актуальність теми, належний ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень та висновків, що виносяться на захист, їх практичну значущість, а також про глибокий аналіз питань, які стосуються адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією.

Актуальність обраної дисертантом теми зумовлена тим, що патрульна поліція була створена як суб'єкт публічної адміністрації та автономний міжрегіональний територіальний підрозділ Національної поліції України. Її організаційну структуру становлять відповідний департамент та підпорядковані територіальні (відокремлені) підрозділи, які виконують ключову роль у забезпеченні безпеки громадян, захисті їхнього життя, честі, гідності, конституційних прав, а також охороні інтересів суспільства й держави. Після початку повномасштабної військової агресії проти України на патрульну поліцію покладено широкий спектр завдань, спрямованих на підвищення ефективності реалізації правоохоронних функцій у зонах бойових дій і на звільнених територіях. Ідеться про безпосередню участь у протидії збройній агресії РФ на лінії фронту, несення служби на блокпостах, здійснення перевірки документів у громадян, контроль за перевезенням вантажів та особистих речей, охорону і оборону об'єктів критичної інфраструктури, ліквідацію наслідків терористичних актів, забезпечення супроводу гуманітарних конвоїв і військових перевезень, а також проведення евакуаційних заходів.

Розширення повноважень патрульної поліції у 2022 році дозволило підвищити рівень реагування на нові виклики, що постали перед правоохоронною системою. Водночас це спричинило низку правових та організаційних питань, зокрема щодо регламентації форм і методів управління, оптимізації роботи з особовим складом задля максимально ефективного використання кадрового потенціалу, а також чіткого розмежування компетенції між різними підрозділами Національної поліції. Вбачається, що ці питання потребують глибокого аналізу та належного нормативного врегулювання.

З огляду на це постає необхідність комплексного дослідження організаційної структури патрульної поліції, визначення її місця в системі правоохоронних органів та розроблення механізмів взаємодії з іншими підрозділами. Такий підхід не лише дозволить усунути наявні проблеми, а й сприятиме подальшому розвитку патрульної поліції як важливого елемента національної безпеки. Одним із ключових напрямів такого дослідження має стати вивчення адміністративно-правових засад управління цією службою. У цьому контексті на порядку денному стоїть нагальна потреба у формуванні чітких адміністративно-правових механізмів управління патрульною поліцією. Це дозволить ефективно організувати діяльність підрозділів, забезпечити прозорий контроль за виконанням завдань та об'єктивне оцінювання результатів, що відповідатиме як державним вимогам, так і суспільним очікуванням. Варто зауважити, що оптимізація управлінських процесів у цій сфері не лише сприятиме підвищенню ефективності правоохоронної діяльності, а й зміцнить довіру громадян до поліції.

З огляду на викладене, а також зважаючи на відсутність комплексних монографічних наукових праць із досліджуваної проблематики в науці адміністративного права тема дисертаційного дослідження Білошицького О.Г. є актуальною та своєчасною.

Наукова новизна отриманих результатів визначається тим, що у вітчизняній юридичній літературі проблеми адміністративно-правової протидії правопорушенням у сфері виборчого процесу до цього часу комплексно не досліджувались. Побудована структура дослідження дає підстави вважати, що Білошицький О.Г. серйозно та сумлінно підійшов до висвітлення обраної проблематики. Достовірність одержаних у дисертації висновків переконливо та неодноразово демонструється шляхом усебічного аналізу широкого спектру нормативних та доктринальних, вітчизняних та зарубіжних джерел, монографій, а також наукової періодики.

Наукова новизна отриманих дисертантом результатів полягає в тому, що дисертаційна робота є першим комплексним науковим дослідженням адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією з урахуванням аналізу практики її функціонування в умовах воєнного стану, що дало змогу сформулювати пропозиції щодо оптимізації відповідних управлінських процесів і підвищення ефективності роботи. У роботі сформовано нові наукові положення та висновки, зокрема, уперше запропоновано визначення адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією з урахуванням взаємозалежних елементів: нормативно-правових, інституційних, організаційних, інформаційно-аналітичних, що визначають підстави та порядок здійснення управлінських функцій, а також здійснено розподіл функцій управління патрульною поліцією на цільові (спрямовані на встановлення стратегічних завдань, організацію роботи з досягнення цих завдань і здійснення контролю за цим процесом) й організаційні (спрямовані на формування безпечних умов праці, мотивування та забезпечення усім необхідним поліцейських).

Автором удосконалено теоретичні положення щодо визначення адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією та формулювання пропозицій з удосконалення форм і методів публічного управління

в патрульній поліції для подальшого поліпшення якості її службової діяльності; наукове положення, згідно з яким організація діяльності патрульної поліції як провідна функція управління має складну компонентну основу, що є синергією діяльності керівників різних ланок і підпорядкованого складу в процесі розроблення та реалізації стратегічних й оперативних планів з виконання основних поліцейських функцій, а також характеристику структури публічного управління патрульною поліцією, до якої віднесено його об'єкт, суб'єкт і засоби управління.

Крім того, у дисертаційному дослідженні набули подальшого розвитку розуміння організаційних форм функціонування суб'єктів управління патрульною поліцією та особливостей здійснення ними комплексу взаємопов'язаних політичних, державно-правових, економічних, організаційних, технічних заходів у відповідній сфері; аналіз історичного розвитку адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією з відповідним виокремленням періодів розвитку та їх характеристикою та встановлення критеріїв для оцінювання ефективності роботи патрульної поліції, що охоплюють: професійну компетентність поліцейських, результати соціологічних опитувань, оцінювання реалізації стратегічних планів і завдань.

Слід зазначити, що сформульовані автором мета і завдання роботи забезпечили на високому рівні вивчення загальних характеристик адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією, усебічний та глибокий аналіз нормативно-правового забезпечення об'єкта дослідження, а також визначення перспектив удосконалення останнього. Варто наголосити на розроблених поправках до чинного законодавства, що сприятиме поліпшенню чинного законодавства у сфері управління патрульною поліцією.

Також необхідно зазначити, що одержані здобувачем нові науково обґрунтовані результати мають важливе значення для розвитку науки

адміністративного права та процесу. Визначається теоретичною і практичною цінністю дослідження Білошицьким О.Г. становлення адміністративно-правових засад організації діяльності підрозділів патрульної поліції, а також зарубіжного досвіду правового й організаційного забезпечення діяльності патрульної поліції та напрямів його використання в Україні.

Вдалим є здійснення аналізу механізму контролю і нагляду за дотриманням законності працівниками патрульної поліції та напрямів оптимізації показників оцінювання службової діяльності підрозділів патрульної поліції.

Обґрунтованість наукових положень дисертації та достовірність одержаних результатів дослідження Білошицького О.Г. забезпечено використанням значного обсягу наукових джерел, нормативно-правових актів, а також належних наукових методів, що, безперечно, дозволило здобувачу сформулювати перелік вагомих наукових положень, висновків та рекомендацій щодо поліпшення існуючого законодавства. Дисертант демонструє аналітичний стиль мислення, здатність до самостійного формулювання висновків, критичного оцінювання наявних у науковому доробку досягнень, узагальнення різноманітних концепцій та підходів до складних теоретичних питань, які постають у дисертації.

Перш за все слід зазначити надзвичайно чітке та правильне визначення автором роботи об'єкта та предмета дослідження, що, на жаль, сьогодні не часто зустрічається в наукових роботах такого рівня. Правильне розуміння об'єкта та предмета дослідження дозволило автору зробити свою наукову ідею цілісною, обґрунтованою та донести до наукової громадськості власні ідеї та пропозиції, а також уникнути формалізму і зробити дисертацію реальним внеском у науку адміністративного права.

Крім того, під час дослідження використано широкий спектр загальнофілософських, загальнонаукових та спеціальних методів і прийомів наукового пізнання, застосування яких дозволило всебічно проаналізувати об'єкт

дослідження, а саме: історико-правовий, діалектичний, формально-догматичний, логіко-семантичний, функціональний, структурно-системний, герменевтичний, припущення, критичного аналізу. У роботі використані і інші методи наукового пізнання: аксіоматичний, метод аналізу та синтезу, дедукції та індукції, що забезпечило системний підхід до обраної тематики. Усі перераховані методи автор застосовував у взаємозв'язку та взаємодії, що дозволило сформулювати науково обґрунтовані висновки та узагальнення.

Суттєвою є також нормативна та емпірична база проведеного дослідження, до якої входять статистичні звіти про результати роботи Національної поліції України за 2018 – 2024 роки; інтерпретовані дані проведеного анкетування 2 780 патрульних поліцейських з різних регіонів; результати службової діяльності патрульної поліції, зокрема в період війни; зведені результати соціологічних опитувань населення, а також національне законодавство в частині, що регламентує визначення адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією.

Наукова та практична значущість отриманих результатів підтверджена відповідними актами впровадження, які містяться в додатках до дисертації, та полягає в тому, що сформульовані в дисертації наукові положення, висновки та рекомендації можуть бути використані: у науково-дослідній сфері – для подальших наукових розробок пропозицій удосконалення управлінського процесу та кваліфікованої підготовки кадрових менеджерів у підрозділах патрульної поліції; освітньому процесі – під час підготовки навчально-методичних матеріалів, підручників, методичних рекомендацій та викладання навчальних дисциплін «Забезпечення законності в публічному управлінні», «Управлінський контроль в публічній сфері», «Публічна служба», «Публічне адміністрування»; практичній діяльності – використання отриманих результатів дозволить поліпшити практичну діяльність Департаменту патрульної поліції Національної поліції України.

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертації достатньо повно викладені в анотації та опублікованих працях. Анотації дисертації відповідають її змісту та повністю відображають основні положення і результати дослідження. Дисертацію та анотації оформлено відповідно до встановлених МОН України вимог.

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертаційному дослідженні, досить повно викладено в 9 опублікованих автором працях. Їх зміст, викладений у наукових фахових виданнях та оприлюднений на міжнародних науково-практичних конференціях, відповідає тексту дисертації.

Оформлення дисертації та анотації Білошицького О.Г. відповідає вимогам, які висуваються до такого типу робіт. Зокрема, слід зазначити, що структурно дослідження побудовано логічно, розділи і підрозділи пов'язані між собою.

Вибрана структура дисертації дозволила автору послідовно й системно проаналізувати широкий спектр питань, які стосуються визначення особливостей адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією. Під час розбиття розділів основного тексту на підрозділи автором дотримані правила пропорційності, непересіченості, взаємовиключення і неперервності.

Здобувач послідовно виклав матеріал, в основному правильно співвідносячи загальні та конкретні питання, сформулював необхідні наукові дефініції.

Мета і завдання, визначені автором у вступі, відповідають змісту дослідження та загальним висновкам, а всі висновки та рекомендації, зроблені ним, об'єднані провідною ідеєю – визначенням адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією із врахуванням потреб сьогодення.

Загалом дисертаційне дослідження виконане на належному рівні.

Водночас аналіз дисертації дає підстави висловити такі **зауваження** та надати деякі **рекомендації**:

По-перше, аналізуючи становлення та розвиток адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією, автор достатньо поверхнево підходить до питання розвитку цього напрямку, а також характеристики правових актів, які регулювали відповідні профільні відносини. Також поза увагою автора залишились питання правового забезпечення відповідних правовідносин на території України у контексті історичного розвитку.

По-друге, у підрозділі 2.1. «Адміністративно-правові засади організації діяльності підрозділів патрульної поліції» автор констатує, що адміністративно-правові засади є фундаментом для побудови ефективної системи управління в патрульній поліції, а також створюють механізми контролю за діяльністю правоохоронних органів та гарантують дотримання прав і свобод громадян. Проте в підрозділі відсутній аналіз усієї сукупності нормативно-правових актів, які існують у цій сфері.

По-третє, у роботі висловлюються пропозиції вдосконалити положення Закону України «Про Національну поліцію», а саме стосовно підвищення ефективності службової діяльності патрульної поліції. Водночас автор не надає пропозиції щодо вдосконалення відповідних норм Положення про Національну поліцію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 року № 877.

По-четверте, у підрозділі 2.3. «Контроль і нагляд за додержанням законності працівниками патрульної поліції» дисертації автор визначає, що система контролю та нагляду є потужним інструментом підвищення якості роботи патрульної поліції, стимулювання впровадження інновацій та забезпечення прозорості її діяльності. Відповідно вони сприяють підвищенню виконавчої дисципліни серед поліцейських, виявленню проблемних питань і розробленню заходів щодо їх усунення. Проте в роботі зазначені категорії не досліджуються повною мірою як сукупність політичних, економічних та ідеологічних процесів і

методів, яким належить забезпечити стабільність суспільства та державного ладу, дотримання соціального порядку, вплив на правосвідомість.

По-п'яте, дисертаційна робота дещо перевантажена ілюстрацією результатів анкетування поліцейських стосовно адміністративно-правового забезпечення управління патрульною поліцією, а також вивчення особливостей організації управлінської діяльності та методів управління в патрульній поліції, тому в самій роботі не вистачає більш детального аналізу деяких теоретичних положень з відповідної проблематики.

Означені зауваження мають як дискусійний, так і рекомендаційний характер та загалом не впливають на загальну високу позитивну оцінку дисертаційного дослідження. Виконане Білошицьким О.Г. дослідження сприяє розв'язанню ряду теоретичних і практичних питань, містить нові підходи до вирішення наукового завдання і сприяє з'ясуванню проблем визначення адміністративно-правових засад управління патрульною поліцією.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.

Аналіз тексту дисертації свідчить про відсутність порушення автором вимог академічної доброчесності. У роботі наявні посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримано вимоги норм законодавства про авторське право; надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

У праці не виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації. Тема дослідження є актуальною, обґрунтування чого є достатнім. Висновки і рекомендації мають достатній рівень наукової новизни, а також репрезентують вирішення поставлених у роботі завдань.

Дисертація Білошицького О.Г. на тему «Адміністративно-правові засади управління патрульною поліцією» є завершеною, самостійно виконаною кваліфікованою науковою працею, яка має вагоме теоретичне і прикладне

значення, відповідає спеціальності 081 Право та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, а її автор – Білошицький Олексій Георгійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Офіційний опонент:
доктор юридичних наук, професор,
ректор Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Олександр МОРГУНОВ